

Text: Milena Blažková | Foto: Switzerland Tourism

Milena Blažková vede projekt Poznej světové dědictví UNESCO, jehož je autorkou

Fenomén ALETSCH

ALETSCHSKÝ LEDOVEC JE PRVNÍM, A DLOUHOU DOBU BYL I JEDINÝM, MÍSTEM V ALPÁCH POD OCHRANOU UNESCO. JE KRÁSNÝ, VZÁCNÝ, PŘINÁŠÍ RADOST I UŽITEK. PATŘÍ KE KRAJINNÉMU CELKU JUNGFAU – ALETSCH – BIETSCHHORN V BERNSKÝCH ALPÁCH, KTERÝ SE STAL ROKU 2001 SOUČÁSTÍ SVĚTOVÉHO PŘÍRODNÍHO DĚDICTVÍ.

Aletschský ledovec je se svými pětadvaceti kilometry nejdelším a plochou 87 km² největším údolním ledovcem v Evropě. Začíná v sedle mezi horami Jungfrau a Mönch, na ledové plošině Konkordia přibírá další ledovce a odtud směřuje na jih do údolí řeky Rhony. Místy dosahuje mocnosti až devět set metrů. Bohužel tato neuvěřitelně krásná „ledovcová“ řeka v klínu alpských velikánů se pomalu, ale jistě ztrácí. Za posledních sto padesát let ustoupilo čelo ledovce o celé tři kilometry!

K LEDOVCI PO UNIKÁTNÍ TRATI

Dostat se co nejbliže jedinečným přírodním jevům, být se jevíly nedostupné či nebezpečné, provází dobrodružné lidské povahy odedávna. Curyšský průmyslník a visionář Adolf Guyer Zeller přišel před koncem 19. století s projektem stavby horské železnice do sedla Jungfrauoch; chtěl, aby se Aletschský ledovec a mohutné okolní štíty Jungfrau, Mönch, Eiger a další hory staly dostupné každému. Jeho trať se musela vyrovnat s 25 procentním sklonem svahu, počítala převážně s tunelem, v zastávkách naplánoval prosklené vyhlídky. Jako správný podnikatel věřil, že trať k obtížně přístupným horám přiláká dostatek turistů a vložené peníze se mnohonásobně zhodnotí.

Dokonce se mu podařilo získat pro svůj záměr i parlament a roku 1896 projekt odstaroval. Ještě nikdy se nestavěla železnice v tak extrémních podmínkách, původní sedmiletý termín dokončení se protáhl na šestnáct let a také náklady vzrostly téměř dvojnásobně,

až na 15 milionů švýcarských franků. Když se dvanáctikilometrový úsek tratě 1. srpna 1912, v den státního svátku slavnostně otvíral, byl Zeller již třiaadvacet let po smrti.

Dnes patří jízda z Interlakenu na „střechu Evropy“ – do nejvýše položené železniční stanice na kontinentě (leží v nadmořské výšce 3 454 metrů nad mořem) k největším turistickým lákadlům Švýcarska. Turisté jsou nadšení, během cesty trvajících dvě a půl hodiny vystřídají tři zubačky, a ani s panoramatickými výhledy ve stanicích se Zeller ve svých odhadech nemýlil. Jsou úchvatné a neustále v obležení turistů.

Nádraží v sedle Jungfrauoch je sice zapažené ve skále pod ledem, ale výtah hosty za pár vteřin vyveze k vyhlídkové terase Sphinx, odtud mají ledovec i celý řetěz Alp jako na dlani. Ledový podzemní palác ukazující vnitřní stavbu ledovce či nejvýše položený poštovní úřad, meteorologickou stanicí a restauraci mohou brát jako bonus navíc.

PRO NATURA

O tom, že ledovec během své existence ustupuje, není pochyb, dává tím však zároveň šanci vegetaci. Zprvu jen spoře nižším rostlinám, travinám, zakrslým keřům a nakonec i stromům. Nad střediskem Riederalp ve Wallisu, v nadmořské výšce kolem 2 000 metrů, k takovému postupnému přirozenému zalesňování horské pustiny došlo. Unikátní, nejvýše položený les v Evropě, je i s přílehlým Aletschským ledovcem přírodní rezervací již od roku 1933.

Nedaleko odtud, poblíž hrany ledovce, sídlí

Největší údolní ledovec v Evropě se táhne ve stínu švýcarských čtyřtisícovek

ve viktoriánské vile Cassel švýcarská organizace ochrany přírody Pro Natura. Rezidence patřila prominentnímu bankéři, za nímž přijížděl na návštěvu i Winston Churchill, aby si odpočinul a pokochal se překrásnými pohledy na ledovec a na majestátný Matterhorn, symbol Švýcarska. Dnes slouží vila veřejnosti, v expozicích naleznete vše, co souvisí s Alpami, s jejich geologickým vývojem, ochranou, vzácnou faunou i flórou. Před vilou je i malá botanická zahrada s přehlídkou alpské vegetace.

ADRENALIN I POHODA

Terény v okolí ledovce poskytují ideální vyžití milovníkům vysokohorské turistiky, horolezcům, na své si přijdou i bikeři. Po horském hřebeni vede v bezprostřední blízkosti ledovce značená stezka s krásnými výhledy na okolní čtyřtisícovky, v letních měsících je prodloužena i přes ledovec. Traverz přes ledovec začíná v Riederalpu a otáčí se k Belalpu. Nejhezčí výhledy na ledovcový splaz se naskýtají z Belalpu, Aletschbordru, Bettmerhornu nebo Eggishornu, ti méně zdatní nebo pohodlní mohou využít lanovek.

Rogalisté a paraglidisté zase náležitě ocení, že v bezprostřední blízkosti Eggishornu (2 926 m) nad Fiesch, se objevují nejlepší stoupavé proudy v Alpách a ledovec si vychutnávají z ptáčích perspektivy.

Doménou horolezců v bezprostřední blízkosti Aletsche je Eiger a jeho pověstná severní stěna. Zatímco železniční stanice Eiger s obrovskými okny „přiblížila“ veřejnosti hroziou stěnu už při stavbě tratě v roce 1903, pro horolezce zůstala ještě dlouho výzvou. Teprve o šedesát let později se náročný prvovýstup podařil čtveřici horolezců mezi nimiž byl i známý Rakušan Heinrich Harrer.

Přes ledovec vedou turistické trasy. Je to krásný zážitek vydat se ledovcovou túrou

ŠVÝCARSKO – PARTNER PROJEKTU UNESCO

Projekt Poznej světové dědictví UNESCO seznamuje veřejnost řadu let s unikátními architektonickými památkami a přírodními skvosty naší planety. Na svém kontě má přednášky, reportáže, knihu o českém dědictví, letos již osmý ročník putovní výstavy fotografií míst UNESCO. Produkci projektu zajišťuje MEDIA IN Praha, autorkou je

RNDr. Milena Blažková, záštitu převzala Česká komise pro UNESCO.

Švýcarsko je letos jedním z partnerů projektu. V květnu se veřejnost seznámila se švýcarským dědictvím prostřednictvím výstavy fotografií v Telči a v rámci Folkloru v máji dne

Turisté na horské chatě Konkordia v nadmořské výšce 2 850 metrů, odkud je krásný výhled na ledovec

Kdo má rád adrenalinové vzrušení, může prověřit svou odvalu v ledovcové roklí v Grindelwaldu. Vyzkoušet tu můžete i tradiční „ledovcové bungee“ – skoky do kaňonu.

VODA ZDROJ ŽIVOTA

Ledovce představují na Zemi největší zásobárnu sladké vody a nejinak je tomu ve Švýcarsku. Speciálně ve Wallisu, kde na nejsušších místech spadne jen 475 milimetrů srážek ročně, by podstatná část kantonu zůstala bez vody z ledovců zcela jistě neobydlená. Skutečností, že hospodaření s půdou potřebuje minimálně dvakrát tolik vody, si byli dobře vědomi již první osadníci někdy ve 13. století. Pomocí pracně budovaných kanálů a dřevěných koryt přiváděli na své pastviny, na sporá políčka a do sadů na jižních svazích walliských hor vodu z Aletschského ledovce.

Historické zavlažovací kanály, kterým se ve Wallisu říká suonen nebo francouzsky bisses, se na mnoha místech zachovaly dodnes a jsou stále funkční. Zvláště v posledních letech velkých veder se staly nepostradatelnou součástí života Wallisanů. Kromě zavlažování však

poskytují i radost a požitek návštěvníkům, kteří po úzkých a často velmi krkolomných stezkách proniknou do jinak nepřístupných hor.

V ÚDOLÍ BALTSCHIEDER

Mým tajným tipem je stezka sledující suonen v údolí Baltschieder, budete-li někde poblíž historického města Brig na úpatí Simplonského průsmyku, nebo ještě lépe ve Vispu, zkuste ji. Z Vispu jedte autobusem přes Eggenberg do Eggenu a dál pěšky údolím Baltschieder. Je tiché, pusté, rušit vás bude jen zpěv ptáků v lese. Na pastvinách výše před vámi se otevírají nezapomenutelné výhledy na zasněžené vrcholy i se čtyřtisícovým Bietschhornem – až k němu vybíhá splaz Aletschského ledovce. Stezka je někde vytesaná do skal, jinde budete muset projít přirozeným tunelem nebo traverzovat po úzké dřevěné lávce vysoko nad údolím. Rozhodně nic pro ty, kdo trpí závratěmi.

V místě Ze Steine, kde stezka překračuje říčku, se zastavte a ochutnejte pravý walliský raclett. Pak vás čeká ještě kus cesty vzhůru a od Niwärch v nadmořské výšce 1185 metrů se

Cyklisté obdivují aletschský ledovec

budete vracet dolů do Aussenbergu a do Eggenu. Ačkoliv jsem Wallis navštívila mnohokrát, teprve po tomhle dobrodružství s historickým „vodovodem“ jsem mu porozuměla. 🇨🇭

UŽITEČNÉ ODKAZY:

www.MojeSvycarsko.com
www.swisstravelsystem.ch
www.swiss.com
www.valais.ch
www.aletsch.ch
www.jungfrauahn.ch
www.suone.ch
www.bettmeralp.ch

22. května 2010. Návštěvníci si odnášeli od stánku Schweiz Tourismu informace o švýcarských jedinečnostech i užitečné brožury a mapy s praktickými radami jak, kam a kdy nejlépe se do země helvétského kříže vypravit.

Během června a července shlédli fotografie švýcarského dědictví lázeňští hosté v Teplicích, v srpnu a v září návštěvníci Jizerských hor v Kulturním středisku v Riedlově vile v Desné. V Desné se rovněž uskutečnil XY. září (doplňme) Švýcarský den na výstavě UNESCO. Organizátoři představili jednotlivá unikátní švýcarská místa z prestižního seznamu UNESCO, Alena Koukalová, zástupkyně Schweiz Tourismu, pozvala milovníky hor do Švýcarska a představila dvanáct nejkrásnějších turistických tras. Příjemnou atmosféru doplnila i znalostní soutěž Jak znáte švýcarské UNESCO.

Kontakt na projekt a výstavu UNESCO: media@volny.cz